Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2025)0286

Tekoälyn vaikutus rahoitusalaan

Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. marraskuuta 2025 tekoälyn vaikutuksesta rahoitusalaan (2025/2056(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon 9. huhtikuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma” (COM(2025)0165),

– ottaa huomioon 24. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta (COM(2020)0591),

– ottaa huomioon 25. helmikuuta 2025 julkaistun Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen, jäljempänä ’ESMA’, raportin ”Artificial intelligence in EU investment funds: adoption, strategies and portfolio exposures”,

– ottaa huomioon ESMAn 30. toukokuuta 2024 antaman julkisen lausunnon tekoälyn käytöstä vähittäissijoituspalvelujen tarjoamisessa,

– ottaa huomioon 10. helmikuuta 2025 julkaistun Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen, jäljempänä ’EIOPA’, raportin ”Impact Assessment of EIOPA’s Opinion on AI governance and risk management”,

– ottaa huomioon 30. huhtikuuta 2024 julkaistun EIOPAn raportin ”Report on the digitalisation of the European insurance sector”,

– ottaa huomioon 29. marraskuuta 2024 julkaistun Euroopan pankkiviranomaisen, jäljempänä ’EPV’, raportin ”Risk Assessment Questionnaire (RAQ) – Autumn 2024”,

– ottaa huomioon 4. elokuuta 2023 julkaistun EPV:n raportin ”Machine learning for internal rating-based models”,

– ottaa huomioon 26. helmikuuta 2024 julkaistun Euroopan keskuspankin (EKP) valvontaelimen jäsenen Elizabeth McCaulin artikkelin ”From data to decisions: AI and supervision”,

– ottaa huomioon 7. toukokuuta 2024 julkaistun EKP:n julkaisun ”The rise of artificial intelligence: benefits and risks for financial stability”,

– ottaa huomioon 15. joulukuuta 2023 julkaistun Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön valmisteluasiakirjan ”Generative Artificial Intelligence in finance”,

– ottaa huomioon 12. joulukuuta 2024 julkaistun Kansainvälisen järjestelypankin raportin ”Regulating AI in the financial sector: recent developments and main challenges”,

– ottaa huomioon 13. kesäkuuta 2024 julkaistun Kansainvälisen järjestelypankin raportin ”Intelligent financial system: how AI is transforming finance”,

– ottaa huomioon G7-maille 19. joulukuuta 2024 julkaistun korkean tason asiantuntijaryhmän raportin ”Artificial Intelligence and Economic and Financial Policymaking”,

– ottaa huomioon 14. marraskuuta 2024 julkaistun finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän raportin ”The Financial Stability Implications of Artificial Intelligence”,

– ottaa huomioon rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen 31. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1624[1],

– ottaa huomioon tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä ja asetusten (EY) N:o 300/2008, (EU) N:o 167/2013, (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 ja (EU) 2019/2144 sekä direktiivien 2014/90/EU, (EU) 2016/797 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta 13. kesäkuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1689[2] (tekoälysäädös),

– ottaa huomioon finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä ja asetusten (EY) N:o 1060/2009, (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 600/2014, (EU) N:o 909/2014 ja (EU) 2016/1011 muuttamisesta 14. joulukuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2554[3] (digitaalista häiriönsietokykyä koskeva säädös).

– ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27. huhtikuuta 2016 annetun

---

1 EUVL L, 2024/1624, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj.

2 EUVL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

3 EUVL L 333, 27.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679[4] (yleinen tietosuoja-asetus),

– ottaa huomioon vakuutusten tarjoamisesta 20. tammikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97[5] (vakuutusedustusdirektiivi),

– ottaa huomioon rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 15. toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 600/2014[6] (rahoitusmarkkina-asetus),

– ottaa huomioon rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta 15. toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU[7] (rahoitusmarkkinadirektiivi),

– ottaa huomioon luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 26. kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013[8] (vakavaraisuusasetus),

– ottaa huomioon oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta 26. kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU[9] (vakavaraisuusdirektiivi),

– ottaa huomioon vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta 8. kesäkuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU[10] (vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskeva direktiivi),

---

4 EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
5 EUVL L 26, 2.2.2016, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/97/oj.
6 EUVL L 173, 12.6.2014, s. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/600/oj.
7 EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj.
8 EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.
9 EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj.
10 EUVL L 174, 1.7.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj.

– ottaa huomioon vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 25. marraskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY[11] (Solvenssi II),

– ottaa huomioon siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 13. heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY[12] (yhteissijoitusyrityksiä koskeva direktiivi),

– ottaa huomioon maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25. marraskuuta 2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366[13] (maksupalveludirektiivi),

– ottaa huomioon 3. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman tekoälystä digitaalisella aikakaudella[14],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A10-0225/2025),

A. ottaa huomioon, että EU:n tekoälysäädöksellä otetaan käyttöön maailman ensimmäinen kattava tekoälyä koskeva sääntelykehys;

B. ottaa huomioon, että tekoälysäädöksen liitteessä III olevan 5 alakohdan b ja c alakohdassa määritellään rahoituspalvelualalle kaksi suuririskistä käyttötapausta, jotka ovat tekoälyjärjestelmien käyttö kuluttajien luottopisteytyksessä ja luottokelpoisuuden arvioinnissa sekä näiden järjestelmien käyttö riskinarvioinneissa sekä henki- ja sairausvakuutuksen hinnoittelussa;

C. ottaa huomioon, että tekoälyjärjestelmä määritellään tekoälysäädöksessä konepohjaiseksi järjestelmäksi, joka on suunniteltu toimimaan käyttöönoton jälkeen vaihtelevilla autonomian tasoilla ja jossa voi ilmetä mukautuvuutta käyttöönoton jälkeen ja joka päättelee vastaanottamastaan syötteestä eksplisiittisiä tai implisiittisiä tavoitteita varten, miten tuottaa tuotoksia, kuten ennusteita, sisältöä, suosituksia tai päätöksiä, jotka voivat vaikuttaa fyysisiin tai virtuaalisiin ympäristöihin;

---

11 EUVL L 335, 17.12.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj.

12 EUVL L 302, 17.11.2009, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/65/oj.

13 EUVL L 337, 23.12.2015, s. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj.

14 EUVL C 465, 6.12.2022, s. 65.

D. ottaa huomioon, että yleiskäyttöisellä tekoälymallilla tarkoitetaan tekoälymallia, myös silloin, kun ne on koulutettu suurella määrällä dataa käyttäen laajamittaista itsevalvontaa, joka on hyvin yleisluonteinen ja pystyy suorittamaan pätevästi monenlaisia erillisiä tehtäviä riippumatta siitä, miten malli saatetaan markkinoille, ja joka voidaan integroida erilaisiin ketjun loppupään järjestelmiin tai sovelluksiin, lukuun ottamatta tekoälymalleja, joita käytetään tutkimus-, kehitys- tai prototyyppitoimintaan ennen niiden saattamista markkinoille;

E. ottaa huomioon, että tekoälyjärjestelmän määritelmä ei kata järjestelmiä, joita käytetään parantamaan matemaattista optimointia tai nopeuttamaan ja lähentämään perinteisiä vakiintuneita optimointimenetelmiä, kuten lineaarisia tai logistisia regressiomenetelmiä;

Tekoälyn käyttöönoton tilanne rahoituspalveluissa

1. panee merkille, että tekoäly on otettu laajasti ja monipuolisesti käyttöön EU:n rahoituspalvelualalla ja että rahoituslaitokset, jotka ovat hyödyntäneet perinteistä koneoppimista jo pitkään, ovat kokeilleet nyt asteittain generatiivisen tekoälyn, kuten suurten kielimallien ja muiden yleiskäyttöisten tekoälymallien, käyttöä tukivälineenä; korostaa, että useimmissa tekoälyn käyttötapauksissa pyritään virtaviivaistamaan taustaprosesseja niin, että useimmat sovellukset ovat ennemminkin helppoja ratkaisuja kuin suuririskisiä innovaatioita; panee kuitenkin merkille, että tekoälyn käyttö luonnollisten henkilöiden luottokelpoisuuden arviointiin tai heidän luottopisteytyksensä määrittämiseen on yleistä ja lisääntymässä, ja toteaa, että tekoälysäädöksessä tähän tarkoitetut tekoälyjärjestelmät luokitellaan tällä hetkellä suuririskisiksi; korostaa, että täysin autonomisia tekoälyjärjestelmiä ei pidä ottaa käyttöön rahoitusalalla ilman ihmisen suorittamaa valvontaa;[15] panee merkille, että rahoituslaitokset tutkivat edelleen käyttötapauksia, joissa voitaisiin hyödyntää yleiskäyttöisiä tekoälymalleja, joiden monimutkaisuuteen liittyy suurempia operatiivisia ja sääntöjen noudattamiseen liittyviä riskejä, mutta toteaa myös, että nämä sovellukset ovat edelleen suurelta osin testausvaiheessa;

2. katsoo, että tekoäly tarjoaa EU:n rahoituslaitoksille merkittävän mahdollisuuden kehittää innovatiivisia tuotteita, virtaviivaistaa toimintaa ja parantaa kilpailukykyä maailmanlaajuisesti; korostaa, että tekoälyn käyttö rahoituspalveluissa voi johtaa yhteiskunnallisiin hyötyihin, jotka liittyvät muun muassa petosten havaitsemiseen ja ehkäisemiseen, rahanpesun torjuntaa koskeviin tarkastuksiin ja pakotteita koskeviin tarkastuksiin, asiakastukeen, liiketoimien seurantaan, henkilökohtaiseen rahoitusneuvontaan, ympäristöön,

---

15 EPV:n riskinarviointikysely, syksy 2024; EIOPAn raportti Euroopan vakuutusalan digitalisaatiosta; ESMAn raportti tekoälystä EU:n sijoitusrahastoissa.

yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvien tietojen keräämiseen, analysointiin ja raportointiin, kaupankäyntimalleihin ja -strategioihin, sääntelyn noudattamista koskevaan tukeen, markkinavalvontaan ja väärinkäytön valvontaan; katsoo, että tekoälyn käytössä rahoitusalalla olisi löydettävä tasapaino sekä innovoinnin ja kilpailukyvyn että riskinhallinnan, kuluttajansuojan ja rahoitusvakauden välillä; korostaa, että tekoälyn käytöstä rahoituspalveluissa saatavat hyödyt olisi ensisijaisesti siirrettävä loppukäyttäjille esimerkiksi alentamalla hintoja, parantamalla kattavuutta, parantamalla rahoitusneuvontaa, lisäämällä mahdollisuuksia käyttää rahoituspalveluja ja lisäämällä niiden saatavuutta sekä parantamalla finanssiosaamista;

3. panee merkille, että tekoälyn käyttöön rahoituspalveluissa liittyy myös riskejä; korostaa, että ennen suurten kielimallien viimeaikaista läpimurtoa riskit johtuivat mallien koulutusdatan laadusta, tarkkuudesta ja edustavuudesta, sillä muiden kuin suurten kielimallien tekoälytuotokset ovat vain yhtä luotettavia kuin niihin syötetty data; korostaa, että datan huono laatu voi johtaa muun muassa syrjiviin tuloksiin, väärin perustein tapahtuvaan myyntiin ja järjestelmällisten vinoutumien vahvistumiseen, kun taas läpinäkymättömät ja monimutkaiset mallit voivat johtaa yksityisyyden loukkauksiin ja haavoittuvassa asemassa olevien kuluttajien syrjäytymiseen, esimerkiksi hintasyrjinnän kautta, mikä pahentaa olemassa olevia riskejä tai aiheuttaa uusia riskejä; korostaa, että suurten kielimallien käyttöön liittyy merkittäviä lisäriskejä, joita voi olla vaikea mitata, mukaan lukien mallien hallusinointi, vaikka koulutusdata olisi korkealaatuista; korostaa, että tällaisia riskejä ja tuotoksia on vähennettävä tehokkaasti; panee merkille myös muut haasteet, jotka liittyvät kyberturvallisuushaavoittuvuuksiin ja tekoälyjärjestelmien selitettävyyteen; korostaa siksi, että kun tekoälyjärjestelmiä käytetään kuluttajakeskeisissä sovelluksissa, on tarpeen varmistaa vankka datahallinto, tekoälymallien perusteellinen testaus ja dokumentointi samalla, kun ihminen pidetään mukana prosesseissa ja noudatetaan korkeita standardeja;

4. ymmärtää, että rahoituslaitokset ovat omaksuneet maltillisen lähestymistavan tekoälyjärjestelmien kehittämiseen, testaamiseen ja käyttöönottoon, jotta voidaan varmistaa voimassa olevan monialaisen ja alakohtaisen lainsäädännön noudattaminen; korostaa, että varovainen lähestymistapa voi johtua myös siitä, että kysyntää asiakkaiden keskuudessa ei ole näytetty toteen, sekä asiakkaiden muuttuvista odotuksista ja edellä mainituista riskinäkökohdista;

5. korostaa, että tekoälyn yleistyminen aiheuttaa valvontaviranomaisille haasteita, jotka johtuvat erityisesti tekoälyyn liittyvän asiantuntemuksen ja sellaisten asianmukaisten valvontavälineiden puutteesta, joilla voitaisiin arvioida kehittyneitä koneoppimismalleja ja generatiivisia tekoälymalleja; kehottaa eurooppalaisia ja kansallisia valvontaviranomaisia mukautumaan tekoälyn käytön

yleistymiseen rahoituspalveluissa sekä seuraamaan, arvioimaan ja lieventämään kuluttajiin ja rahoitusvakauteen kohdistuvia riskejä samalla, kun varmistetaan, että kohtuuton sääntelytaakka tai liian ohjaileva sääntelytapa eivät vähennä innovointia;

6. toteaa, että sijoitusneuvontaa tarjoavien tekoälypalvelujen tarjoajien keskittyminen voi johtaa samankaltaisten mallien ja rajallisten datalähteiden ohjaamaan laumakäyttäytymiseen; kehottaa eurooppalaisia ja kansallisia valvontaviranomaisia seuraamaan näitä riskejä ja rahoituslaitoksia, jotta ne voidaan ottaa huomioon tekoälyvälineitä kehitettäessä;

7. panee merkille, että EU:n rahoitusalan toimijat ovat riippuvaisia kolmansista teknologia-alan palveluntarjoajista, jotka isännöivät ja kehittävät niiden tekoälymalleja, ja korostaa, että suurin osa rahoitusalan yrityksistä turvautuu näitä palveluja varten vain muutamaan kolmanteen palveluntarjoajaan, mikä voi johtaa riskikeskittymään ja heikentää rahoituslaitosten neuvotteluvoimaa, kun ne neuvottelevat tekoälypalvelujen sopimusehdoista tai muuttavat niitä; varoittaa, että turvautuminen pieneen määrään palveluntarjoajia tiettyä palvelua varten voi aiheuttaa järjestelmäriskejä häiriötilanteissa erityisesti, jos nopea siirtyminen vaihtoehtoisiin tarjoajiin ei ole mahdollista;

8. panee merkille, että äskettäin annetussa digitaalista häiriönsietokykyä koskevassa säädöksessä (DORA) edellytetään, että rahoituslaitokset ottavat käyttöön toimenpiteitä, joilla lievennetään kolmansien tieto- ja viestintätekniikan palveluntarjoajien aiheuttamaa riskikeskittymää, kuten valmiussuunnitelmia ja järjestelyjä liiketoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi; pyytää komissiota ja eurooppalaisia valvontaviranomaisia arvioimaan erityisesti mahdollisuutta soveltaa DORAssa vahvistettuja irtautumisstrategioita ja siirtymäsäännöksiä tekoälymalleihin, joita hallinnoidaan kolmansien palveluntarjoajien infrastruktuurilla, varsinkin kun otetaan huomioon merkittävä riippuvuus kolmansien maiden palveluntarjoajista tekoälypalveluissa;

9. korostaa, että EU:n yritysten on voitava käyttää nykyistä pilvi-infrastruktuuria tekoälyn kehittämiseen ja käyttöönottoon; kehottaa tutkimaan aktiivisesti tapoja vahvistaa tekoälymallien ja vaatimusten noudattamista koskevien kehysten yhteensopivuutta ja yhteentoimivuutta samanmielisten kansainvälisten kumppaneiden mallien ja kehysten kanssa, erityisesti niiden kanssa, jotka pyrkivät tarjoamaan yhtä vankkoja sääntelytakeita, jotta voidaan varmistaa, että EU:n rahoituslaitoksilla on edelleen mahdollisuus käyttää tekoälyvälineitä ja tekoälyn toimittajia, ja jotta voidaan luoda tasapainoisia maailmanlaajuisia standardeja ja säilyttää samalla eurooppalaisten yritysten oikeusvarmuus;

10. tukee aloitteita, joilla edistetään tekoälyn ja pilvipalvelujen kehittämistä EU:ssa, erityisesti siltä osin kuin on kyse sellaisten

tekoälypalvelujen kehittämisestä, jotka ovat täysin EU:n tietosuoja- ja perusoikeuskehysten mukaisia, samalla kun vahvistetaan strategista riippumattomuutta ja häiriönsietokykyä;

Sääntely-ympäristö tekoälyn käytölle rahoituspalveluissa

11. korostaa, että rahoituspalvelualaa säännellään tiukasti ja että tällä alalla sovelletaan useita alakohtaisen lainsäädännön säädöksiä sekä kansallisella että EU:n tasolla, minkä takia toimijoiden on hallittava riskejä monilla eri aloilla, muun muassa tietosuojan, historiatietojen, tietojen laadun, datahallinnon, toiminnallisen häiriönsietokyvyn, ulkoistamisen, malliriskin, syrjivien tuloksien sekä markkina- ja luottoriskin osalta, ja toteaa, että nämä muodostavat yhdessä kehyksen tekoälyn käyttöönotolle ja hallinnoinnille rahoituspalvelualalla;[16] korostaa kuitenkin, että on tärkeää seurata jatkuvasti sääntelyn puutteita ja tekoälyn muuttuvia käyttötapauksia rahoitusalalla, erityisesti kuluttajien oikeuksien ja yksityisyyttä koskevan oikeuden turvaamisen kannalta;

12. panee merkille, että EU on omaksunut tekoälyn sääntelyyn riskiperusteisemman lähestymistavan kuin muilla lainkäyttöalueilla; korostaa, että vaikka tämä voi aiheuttaa haasteita tekoälyn käyttöönotolle ja kehittämiselle rahoituspalveluissa, se tarjoaa myös mahdollisuuden luottamuksen lisäämiseen ja innovoinnin tukemiseen edellyttäen, että kehystä selkeytetään ja se pannaan täytäntöön tavalla, joka edistää oikeusvarmuutta, oikeasuhteisuutta ja markkinoiden luottamusta; toteaa, että tekoälysäädöstä ei ole vielä pantu kaikilta osin täytäntöön ja sen käytännön vaikutuksia on vielä arvioitava;

13. muistuttaa, että tekoälysäädöksessä otetaan nimenomaisesti huomioon nykyinen rahoituspalveluja koskeva säännöstö ja pyritään välttämään vaatimusten päällekkäisyyttä, erityisesti siltä osin kuin on kyse sisäisestä hallinnosta ja laadunhallintaprosesseista, sallimalla rahoituslaitoksille rajoitettuja poikkeuksia, jos EU:n rahoituspalvelulainsäädännössä on säädetty vastaavista vaatimuksista; on huolissaan siitä, että sääntelyssä on kuitenkin päällekkäisyyksiä ja että tällaisen sääntelyn päällekkäisyyden ja vuorovaikutuksen tulkinnasta ei ole riittävästi ohjeistusta, mikä johtaa kohtuuttomaan monimutkaisuuteen, sääntelytaakkaan ja oikeudelliseen epävarmuuteen ja haittaa siten tekoälyn käyttöönottoa rahoituspalvelualalla; korostaa, että on tärkeää varmistaa säädös-,

---

16 Maininnan arvoisia esimerkkejä asianomaisesta alakohtaisesta lainsäädännöstä ovat muun muassa vakavaraisuusasetus, vakavaraisuusdirektiivi, Solvenssi II -direktiivi, vakuutusedustusdirektiivi, rahoitusmarkkina-asetus, rahoitusmarkkinadirektiivi, digitaalista häiriönsietokykyä koskeva säädös, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskeva direktiivi, yhteissijoitusyrityksiä koskeva direktiivi ja maksupalveludirektiivi sekä niihin liittyvät eurooppalaisten valvontaviranomaisten suuntaviivat ja tekniset sääntelystandardit.

sääntely- ja hallintokehys, joka perustuu varmuuteen, ennustettavuuteen ja vakauteen; toteaa, että tekoälysäädöksen laaja tulkinta (oikeasuhteisen tulkinnan sijaan) voi johtaa rahoituslaitosten kannalta kohtuuttomiin sääntöjen noudattamista koskeviin vaatimuksiin ja aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta; panee merkille haasteen, joka johtuu siitä, että valvontaviranomaisilla on erilaisia oikeudellisia tulkintoja ja odotuksia säännöstön soveltamisesta, mikä johtaa sisämarkkinoiden hajanaisuuteen; pyytää komissiota ja kansallisia toimivaltaisia viranomaisia määrittämään mahdolliset epäjohdonmukaisuudet ja puuttumaan niihin tekoälysäädöksen täytäntöönpanon aikana ja osana tulevaa digitaalialan koontipakettia;

14. kannattaa tekoälysäädöksen suositusta nimetä rahoitusalan toimivaltaiset viranomaiset suuririskisiksi katsotuissa rahoituspalveluissa käytettävien tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaelimiksi; panee kuitenkin merkille, että muut kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ovat vastuussa muiden kuin suuririskisten tekoälyjärjestelmien valvonnasta; panee merkille haasteet, joita aiheutuu siitä, että säännöstön soveltamisessa on useita toimivaltaisia valvontavirastoja; panee lisäksi merkille haasteet, jotka johtuvat eri valvontavirastojen erilaisista oikeudellisista tulkinnoista ja odotuksista, jotka voivat johtaa sisämarkkinoiden hajanaisuuteen;

15. kannustaa valvontaviranomaisia vahvistamaan koordinointia, yhteistyötä ja tietojenvaihtoa, jotta voidaan välttää päällekkäistä toimivaltaa koskevat vaatimukset; kehottaa lisäksi komissiota ja valvontaviranomaisia vahvistamaan yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa maailmanlaajuisilla standardointifoorumeilla, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus ja välttää sääntelymallien hajanaisuus sekä varmistaa, että EU pysyy maailmanlaajuisen sääntelyn kehityksen tahdissa ja mukautuu siihen;

16. panee merkille, että yleisessä tietosuoja-asetuksessa ja sen vaatimuksissa, jotka koskevat tietojen minimointia, käyttötarkoituksen rajoittamista, asiakkaan suostumusta ja henkilötietojen käsittelyä rahoituslaitoksissa, asetetaan rajoituksia tekoälyn käytölle rahoituspalveluissa; katsoo, että on tärkeää löytää oikea tasapaino tekoälyn käytöstä rahoituspalveluissa saatavien hyötyjen ja kuluttajien tietosuojan välillä;

Suositukset tekoälyn vastuullisen käytön varmistamiseksi rahoituspalveluissa

17. pitää valitettavana, että EU on jäänyt jälkeen tekoälyyn liittyvässä innovoinnissa ja investoinneissa, mistä osoituksena on se, että vuosina 2018–2023 yleiskäyttöisiä tekoälymalleja kehittävät EU:n yritykset saivat riskipääomarahoitusta 33 miljardia euroa, kun taas vastaavat yhdysvaltalaiset yritykset saivat riskipääomarahoitusta yli

120 miljardia euroa;[17] katsoo, että koska rahoituspalvelualalla käytetään eniten varoja tieto- ja viestintätekniikan palveluihin ja tuotteisiin, tämä ala voisi toimia katalysaattorina, jonka avulla saataisiin liikkeelle yksityisiä tekoälyyn tehtäviä investointeja; kehottaa esittämään kunnianhimoisen ehdotuksen Euroopan riskipääomarahoitusalan elvyttämiseksi osana säästö- ja investointiunionia, koska tekoälyyn tehtävät investoinnit etenevät hitaasti EU:n rahoitusalalla;

18. kehottaa komissiota laatimaan eurooppalaisia ja kansallisia valvontaviranomaisia ja sidosryhmiä kuullen selkeän ja käytännönläheisen ohjeistuksen voimassa olevan rahoituspalvelulainsäädännön soveltamisesta tekoälyn käyttöä silmällä pitäen; katsoo, että tällaisella ohjeistuksella olisi pyrittävä mahdollistamaan tekoälyn käyttö rahoituspalvelualalla myös eettisellä, vastuullisella ja avoimella tavalla; kehottaa laatimaan johdonmukaiset määritelmät ja yksinkertaistamaan sääntelykehystä, jotta voidaan välttää päällekkäisiä vaatimuksia, myös riskinarviointia koskevien raportointivaatimusten osalta, ja varoittaa, että yleispätevän lähestymistavan soveltaminen voi aiheuttaa kohtuutonta rasitetta pienille ja keskisuurille rahoituslaitoksille; korostaa, että tekoälyn vastuullisen käytön ja innovoinnin mahdollistavien olosuhteiden välillä on löydettävä oikea tasapaino;

19. kehottaa komissiota tutkimaan, miten tekoälyyn perustuvia välineitä voidaan käyttää rahoitusmarkkinoilla, esimerkiksi välitystoiminnassa, salkunhoidossa ja sääntöjen noudattamisen automatisoinnissa, jotta voidaan edistää säästö- ja investointiunionin tavoitteita, muun muassa tukemalla vähittäissijoittajia tietoon perustuvien investointipäätösten tekemisessä, parantamalla talousvalistusta, edistämällä innovointia yritysten keskuudessa, vähentämällä markkinoiden hajanaisuutta ja varmistamalla turvallinen ympäristö kuluttajille; korostaa, että näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää teknologianeutraalia sääntelykehystä;

20. katsoo, että tekoälyn käyttöä rahoituspalveluissa sääntelevä alakohtainen lainsäädäntö on yleisesti ottaen riittävä kattamaan tekoälyn käyttöönoton sen nykyisessä muodossa; korostaa, että olisi toteutettava jatkuvaa seurantaa, jotta voidaan määrittää, onko nykyisessä rahoituspalvelulainsäädännössä, jota sovelletaan tekoälyn käyttöönottoon, päällekkäisyyksiä tai puutteita; korostaa, että lisälainsäädäntö lisäisi monimutkaisuutta ja epävarmuutta ja voisi viime kädessä viedä alalta tekoälyn käyttöön liittyvät hyödyt; korostaa, että nykyisiin kehyksiin tukeutuminen edellyttää jatkuvaa valvontaa, tehokasta täytäntöönpanoa ja selkeää vastuunjakoa, siltä osin kuin on kyse vaatimusten noudattamisen varmistamisesta, erityisesti rajatylittävissä tai ulkoistetuissa tekoälyn

---

17 Christine Lagarde, ”The transformative power of AI”, 2025, https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2025/html/ecb.sp250401_1~d6c9d8df11.en.html.

käyttöönottoskenaarioissa, ja toteaa, että lisäksi on seurattava ja arvioitava tekoälyn kehityksen myötä mahdollisesti syntyviä tulevia puutteita siltä varalta, että ne aiheuttavat merkittäviä riskejä kuluttajille ja rahoitusvakaudelle; suosittaa painokkaasti, että komissio ja jäsenvaltiot koordinoivat toimintaansa, jotta voidaan välttää asiaa koskevan lainsäädännön ylisääntely ja estää uusien esteiden luominen rajatylittäville markkinoille; panee merkille, että komissio voi tekoälysäädöksen nojalla arvioida tekoälysäädöksen liitteen III mukaista suuririskisten sovellusten luetteloa;

21. kehottaa eurooppalaisia ja kansallisia valvontaviranomaisia tukemaan tekoälyn vastuullista käyttöönottoa edistämällä johdonmukaisia tulkintoja ja nykyisten säännösten oikeasuhteista soveltamista; katsoo, että tekoälyn käyttöönoton asianmukainen sääntely rahoituspalvelualalla tukee sen käyttöönottoa ja edistää yhteiskunnallista luottamusta tekoälyyn; korostaa, että valvontaviranomaisten asenne ja lähestymistapa ovat yhtä tärkeitä kuin itse säännöt; suosittelee, että kun konkreettisia operatiivisia riskejä tunnistetaan, ne asetetaan valvontatoimissa etusijalle abstraktien tai teoreettisten ongelmien sijaan ja että valvonnassa säilytetään aktiivinen ja oikeasuhteinen lähestymistapa siten, että innovointi ja kuluttajansuoja saatetaan keskenään tasapainoon, jotta voidaan hallita tekoälyteknologioiden laajemmasta käyttöönotosta johtuvia odottamattomia riskejä; korostaa, että on tärkeää seurata tehokkaasti tekoälyyn liittyviä riskejä ja puuttua niihin, mukaan lukien läpinäkymättömyyteen, markkinoiden keskittymiseen ja vastuuvelvollisuuden katoamiseen liittyvät riskit, jotka voivat vaikuttaa rahoitusvakauteen;

22. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita poistamaan tekoälyyn perustuvien innovatiivisten rahoitusyritysten markkinoille pääsyn esteet EU:ssa, muun muassa virtaviivaistamalla lisensointia, mahdollistamalla niiden toiminnan laajentamisen rajojen yli ja sisällyttämällä ne valvonnan alaisiin innovointikeskuksiin;

23. tukee tekoälyn käytön ympäristövaikutuksia koskevaa tutkimusta, jossa keskitytään resurssi-intensiivisyyteen ja pitkän aikavälin kestävyyteen, jotta voidaan lisätä avoimuutta ja auttaa rahoituslaitoksia arvioimaan näitä näkökohtia ja omaa ympäristöjalanjälkeään;

24. katsoo, että tekoälyn käytön yleistyminen voi vaikuttaa rahoituspalvelujen työmarkkinoihin, mikä edellyttää vahvaa tekoälylukutaitoa, digitaalisia taitoja ja lahjakkuuksien osallistamista, joita tuetaan sekä julkisen sektorin täydennyskoulutusaloitteilla että markkinapohjaisilla ratkaisuilla; tukee alan toimia ja kohdennettuja aloitteita, kuten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia ja uudelleenkoulutusohjelmia, joissa kehitetään teknistä ja eettistä tekoälyosaamista, erityisesti siltä osin kuin on kyse oikeuksista ja riskeistä, rahoitusalan työntekijöiden keskuudessa; korostaa, että on tärkeää kehittää tekoälystrategioita, joilla parannetaan tuottavuutta

samalla, kun tuetaan työntekijöiden sopeutumista, täydennyskoulutusta ja uudelleenkohdistamista ja varmistetaan ihmisen toteuttama merkityksellinen valvonta; kehottaa selkeyttämään tekoälysäädöksen vaatimuksia, joiden mukaan rahoituslaitosten on noudatettava tekoälylukutaitoa koskevia vaatimuksia; korostaa lisäksi, että on tärkeää varmistaa tekoälyvälineiden ja -palvelujen yhtäläinen saatavuus ja edistää sitä, myös sellaisten väestöryhmien osalta, joilla on heikommat digitaaliset taidot;

25. kehottaa komissiota sekä eurooppalaisia ja kansallisia valvontaviranomaisia arvioimaan erityisesti tekoälyä koskevan sääntelyalan testiympäristöjen, innovointikeskusten ja rahoituspalveluja koskevien rajatylittävien testiympäristöjen lisäarvoa, siltä osin kuin on kyse tekoälyyn perustuvien rahoitusinnovaatioiden kokeilun mahdollistamisesta, jotta voidaan auttaa startup-yrityksiä testaamaan niiden tuotteita ja antaa vakiintuneille laitoksille mahdollisuus tutkia uusia käyttömahdollisuuksia valvotussa ympäristössä samalla, kun turvataan kuluttajansuoja ja markkinoiden eheys; katsoo, että tekoälyn sääntelyn testiympäristöjen asianmukainen hyödyntäminen voisi tarjota jäsennellyn ja valvotun ympäristön, jota tarvitaan, jotta voidaan edistää innovointia ja tekoälyn vastuullista käyttöönottoa rahoituspalvelualalla; kannustaa eurooppalaisia ja kansallisia valvontaviranomaisia tehostamaan valvontavälineitä ja -teknologioita (SupTech) tekoälyn avulla ja sisällyttämään ne päivittäiseen valvontatoimintaan, jotta voidaan parantaa rahoitusvalvonnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta; toteaa, että näillä välineillä on tarkoitus tukea valvontaviranomaisina toimivia ihmisiä eikä korvata heitä;

°

° °

26. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.